

Annotatōes | māmetra. CXXIX

Ad magnificū z generosum: Frācisū comitē de zollern Ad
olecentē z nobilissimū z doctissimū epigramma Henrici Be
belij iustingensis su cui.

Tu qui de zollern insignia nomīa gestas
Sueuorum specimen: o generose comes
Francise immensum volitat tua fama per orbem
Sub teneris annis: mollibus atq; genis
Q; sudorificum cum docto helicone solonem
Et sapias quicquid flava minerva docet
Usq; adeo: vt nulli dicēris iure secundus
Sit comes: aut quisquis nobilitate viget
Qualis eris post hac: o quanta laude parentes
Lustra bis q; tuos vel genus omne tuum
Quāuis sit genitor toto notissimus orbe
Viribus: eloquio: martigena q; manu
Atq; tuus presul: quo nil sapientius vsq;
Iustus aut melius phebuis in orbe videt
Quid referam patros: z auite nomina gentis
Laudibus insignes militia q; graues
Quos omnes vinctes: modo det tibi iuppiter annos
Et fuerint vitę flamina longa tuę
Hæc tua me virtus pepulit tibi mittere nostras
Diuitias: versus castaliosq; modos
Flouero si te non caperata fronte minuta
Nostra hec tractantem: post modo plura dabo
Telos

Ad eundem Franciscum comitem de zollern generosissimum
epistola. H. B.

H vt est a veterib; mēoria p diti; Comes generosissim
me: eos etiā q; nunc viderim; ppter eoz admirabi
les z tutes amare soleam; iustissime ab me factū ar
trouisi tibi nobilissimo simul z doctissimo adolescen
tia: adhuc nō nisi fama cognito: meas rudes z incōdi
tas ofellas z primitias militare sum aggressus: q; ea te fama co
mitē: vt sup; erate sapias: nec q; q; eq; lū tuoz: nisi longo inter
x iij

mēoria p dēz

longo interuallo fidi

Annotationes. l. B.

uallo tibi scds dari possit: ingenio, eloquio, cultissimaeq; eruditio-
ne: quada' igit' admiratioe & observatioe tui duct' volui charta
ceo aliq; pycroq; munereq; tibi d'emereris peras in h' facturū
me tibi re gratissimā. scripsi igit' quaedā pauca; annotatū cu-
las in māmetractū: cui' auctor mibi ignot' est. Et sub tui nois
vexillo sin luce edere placuit, vt mū diente a garrula illoz mul-
sificatioe defensares: q' nihil vnq; nisi p'triū z cōculatū legerit.
Et dū bona imitari nō quēit, qd' solū facere possunt: invidēt;
quos tū oēs nō assis faciā: nec vnq; manu p'serta in ius trabā;
qz nra nō legāt: nō em̄ tarētinos; p'sentinos; siculos voloxit lu-
cilus; esse lectores meaz rerū: sed romanos; z plane latinos: q'
laboratū nouēre sudore vel lassis manu porrigere vel errāb'
iter oñdere: q' si q' futuri sūt: q' me partū arrogātē: partim te-
merariū dicāt, q' ego adhuc adolescēs; velim emēdare vel mu-
tare: ea q' iā multis seculis ab eruditīs simul z indoctis cōsono
ore vel plata sūt, vel scripta; vel interp'tā: qd'q; iā diu vsurpet ac
teneat fere vbiq; romana ecclia: p'tin' rñ deo p'bis illis; q' se
quondā diu' hieronym' aduersū suos detractores tuebat. Ad
marcellā sic scribēs: Ad me platū est; q' dā hom' uculos mibi stu-
diose detrabere: cur aduersus auctoritatē veterē; z toti' mundi
opinionē: atq; in sac' litter' emēdare tēptauerim: q's ego cum
possem meo iure p'tēnere; a syno app'lyra superflue canidū ne
nos sup'bie; vt facere solē; arguāt: ita rñ sum habeāt: Non adeo
bebetis fuisse me cordis: z tā crasse rusticitat': quā illi solā pro-
fctitate habēt: piscatoz se discipulos asserētēs (q' si iccirco scī sūt
si nihil scierim) vt aliqd' de dñicis verbis: aut corrigendū puta-
uerim: aut nō diuini' inspiratū; s; latinoz codicū vitiositatē; q'
ex diuersitate libroz oīm cōprobat: ad grecā originē ynde z ipi
trāslatā nō denegāt; voluisse reuocare: q' b' si displicet font; vn-
da purissimū; cenosos riuulos bibāt. Ita z ego faciā: quicqd' vl'
a p'sumptozib' vt ita loq' impit' emēdata pueri': vl' a librarijs
dormitatib' vl' a vitiosis expozitorib' aut corrupta sūt: aut mu-
tata: corrigā; nō reprehendā: corrigēda em̄ sūt pctā; nō reprehēda:
Hec detrahā q' vez dic' vt idē Hieronym' test' est. Cū igit' nup-
tum tuaria z breui lectioe plus straxem, māmetractū: pluraq; of-
fendissem; vel male interp'tata; vel male z puerse scripa; q' ad oz;

pyerū mūg;

sub tui nois vexillo

manū p'serta in ius trabā

lassis manu porrigē

Con' calūniatores

meo iure cōtēnere

thographiā: vel male enūciata, q̄ ad p̄sodiā: volui h̄ p̄ua hec an
 tamēta subijcere: ne d̄ inuoz eloq̄oz tractatores: huic nimis ad
 dicit̄ in mltos errores p̄cipitarent̄: essent̄z doctis ridiculo zc̄:
 nō aut̄ tibi p̄suadeas, vt rumusculos vulgi auicipari studuer̄,
 me scripsisse hec: s̄ vt s̄uēigenis scholasticus: q̄b' ego in primis
 bñ faueoz meritor: ad politiora studia ad p̄p̄licēda aliq̄d ad iumē
 ti p̄ferre: aut̄ generosissimē comes fr̄at̄ice huic opi p̄ronū ad
 hibuit̄: iudicēvt ab oibus detractoribus z blacteronib' tuter̄
 tibi dedicissimum. Vale z me ama. Ex thūbinga. .xvi. kalēdas
 maias. Anno. D. L. L. L. L. vi.

Sequuntur annotationes z emendationes. H. B.
 in māmetratum.

Exenia: i. dona de longa missa ab e z renos qd
 est peregrinū: z dicit̄ hoc exenū: eccl. altici. r.

Exenia dicendū est, nō exenia: vt vbiq; apd̄ gr̄ecos le/
 ges, in penultio lib. marcialis poetē, vbi multa de renis dicit.
 item z victorinius. lib. vi. de architectura. dicunt̄ aut̄ **renia**: mu
 nera hospitalia: **renos** hospes: **renicon**, hospitium latine dicit̄.

Agios, agyos ab a qd̄ est sine: z geos qd̄ est terra. i. sc̄tūssis
 ne terrenoz amore in hymno Cōditor alme sydez.

Agios cū i simplici scribit̄, z valet latine sc̄tūss, z gr̄eci
 h̄ agios aspirāt sicut z h̄ agnes. nō aut̄ t̄ q̄ ab a z geos qd̄ est ter/
 rā sic dicit̄ māmetrac' : s̄ p̄ sc̄nomē est, z simplex. De cū qd̄ gr̄ece
 terra sc̄at, scribit̄ cū e lo ḡ agios cū it̄ eodē breui: dignū h̄ etiaz
 duri interpretari studiosis. Illa gr̄eca s̄ b̄ a q̄ canunt̄ in sacro ie
 unioz tpe: **Agios** otheos. **Agios** ischyros agios athanatos z
 eleyson ymas. **Agios**, i. sc̄tūss: otm̄ articulus est, **theos**, i. de'. in
 de theolog' p̄ th aspiratū, d̄: q̄si loquēs de deo: **ischyros** vltima
 acuta legēdū est, z scribit̄ cū i latino in p̄ncipio, z cū i gr̄eco i me
 dio, z aspirato: z latie d̄, fort' vel ḡuis: **Athanatos** legat̄ accē
 tu cadēte sup̄ aī penultia: scribat̄ q; in p̄ncipio cū th aspirato/
 et i sine t̄ exilit̄ d̄ latine i mortalibus a. i. sine z thanato e/mors,
 q̄si sine morte, eleyson id est miserere: ymas, i. nos, z eleyson, de
 bet esse q̄tuor syllabar, accētu cadēte sup̄ penultimā. Et est im
 patiūs a s̄bo gr̄eco eleo, qd̄ miserioz zc̄.

Innotationes. l. B.

Name. Biothanat' penultia pducta. i. bis mortu' a bis et thanatos qd est mortale in legea geruasij z ptasij.

Bebel. Biothanat' βιοθανατος id est quiolentia mortu'; et dñō a bis sed a bis qd est violētia: z thanatos mors: inde bio thanata mors id est mors violētia. z penultia nō pducit, sed aū penultia sic etiā athanatos, sic sup' dixim'. Dicunt biothanaz n viri vel biothanate mulieres q̄ p vīm z violētia mortē obierūt.

Name. Proselit' vl' pselit' pe. cor. dicit aduena z in circūcisus a pros qd est ad z elico qd est venio: in plogo biblioz.

Bebel. Proselit' προσηλυτος dicitur in penultia cū v' greco et postea t exilinō aut pselit' p cyr h dicit z valet latine aduena vl' pegrin' nō aut dicit ab ad z elico vt indocte tradit ille: sed potius nomē grecū p se vel vērū a vbo greco προσελυτος. i. adueniō. Et nō multū dubito: q̄ quid h reperiat in h māmetractor: cui' auctor mihi est ignor'. h idē repiri apō catholicon: bugutionē. pa piā. Grecistā. fidoz: q̄ oēs multas tenebras infuderūt in linguā latinā suis inepz expositōib' z interp'tatiōib'. nec h mirū: floruerūt em illis repositōib' qm̄ lingua latina oīno ptamiata fuit in furionē gothoz z vandaloz: greci aut' f'mōis nlla erat cura, nedū peritia: s; mltā sūt vocabula grecā sacri' biblijs. vñ facile potuerūt decipi qm̄ nulla est lra latina noui testamētū: dicit laureti. Antellige latine edita: primo: qd nō intelligēs antoniū us mācinellū s; magno errore lapsus est: nā cū de errorib' valle dissertaret: posuit hūc errorē: vt laureti' veller: nullā eē latinaz et elegantē orationē in nouo istrumēto: qd fuit a snia valle alie: nllūmū, valla em̄ inter cetera dicit: sed tantūmodo eccl'asticū fertimū: imitati grecos auctores vñ interp'tant': post addit: nlla est em̄ lra latina noui testamētū nisi p translationē hieronymi et alioz: nā quicqd est in nouo testamēto grece scriptū est: hō latinificat paulus eplās grece scripsit s; euāgēliste.

Name. Lāpas lāpadiū vl' beclāpada. e. lucerna est d vitro

Bebel. Lāpas lāpadiū vel lāpados. in g'ōla (in plog. bib. tine valet facte plinio. vel vt dicit raphael regi') generale est vocabulū oīm eoꝝ q̄ accessa lucent: lāpada aut' lāpade in prima declinatioe nunc iueni apō quēq; sed lāpadiōn grece q̄ est parua lāpas. nā est diminutiuū grecū a lāpas. in plogo bible.

Nāme vulgares autem magum appellant sapientem a ma-
gnitudine scientiæ.

Bebel. Nō vulgares, sed sapiētes s̄ dicūt: sed vulgares, ma-
gū malefico accipiunt: vt sup̄ dixim⁹ in hymno, postq̄ hero
des̄ s̄ nō d̄ a magnitudine sciē: qm̄ p̄ficiū ē vocabulū, nō latinū.
Legit in plogo iob. q̄ si cui videt in credulū metra scilicet esse
apud hebreos: et in more n̄ri flacci graccijs pindari et. puer se le-
git graccitu legas greci, nō gracci, p̄ em̄ dixit n̄ri flacci. i. boza-
ri latinū: n̄ri em̄, qd̄ dicit, vult intelligere latinū: grecijs pindari.
pindarus em̄ gr̄c⁹ fuit: et optim⁹ lyricorū: sed horatius apud la-
tinos primus lyrica scripsit. nec gracc⁹ esse pōt p̄riū nomē naz
nemo poetarū grecorū graccus vnq̄ dicit⁹ fuit. Gracchi autē ro-
mani cives fuerūt clarissimi oratores, nō poete, nedū lyrici: legif
itē in plogo bibliorū: ad titū liuū lacteo eloquētie fonte manan-
tem et. vbi falso manentē imp̄ssum ferme est in oib⁹ exēplarib⁹.

Nāme. Josephus media corepta in prologo bi.

Bebe. Josephus mediā pducit. vnde iunecus poeta. vtget
monitus marā puerūq; ioseph⁹: testis est etiā priscian⁹: q̄ dicit
noīa barbara acutū in fine accentū detinētia: more latino decli-
nata: acutū ip̄m acutū retinēt: et penultimā pducunt syllabā. vt
ab adā adāmus. a ioseph iosephus. ab abrahā abrahāmus et.

Nāme. De basilica, se penultima cor: dicit dom⁹ reg⁹, a ba-
sileos quod est rex vel impator in plogo bibli.

Bebel. Basilica p̄ i nō basilica: p̄rie significat locū i quo ne-
gociatōes et s̄ilia et iudicia c̄p̄cebant. dicta basilica quasi re-
giarū et public⁹ et regius locus erat: in q̄ et aliqñ. quīna maria
saltatōes et ludī fiebāt: nā et basileus regē latine sonat. Ap̄o ec-
clesiasticos aut basilic⁹ dicunt: sacella numinib⁹ p̄secrata: Inde
basilicani dicunt. custodes basilicarū. apud augustinū et orosiu:
quos vulgus campanatores vocat.

Nāme. Moyses a moyzō ē a q̄. et ses. qd̄ ē assumptiō. plo. bib.

Bebel. Fatua est hec interpretatio et nihil valēs: hebraica ē hec
dictio. Et ita interpretat a dino hieronymo in hebraicis noib⁹.
moyses vel moyses d̄ attractās vel palpās: aut sump⁹ ex aqua
liue assumptior: in hymno. Inuētor rutili. pla de h̄ noīe dixi.

Nāme. Adamantinus. se. pro. in prologo, biblic.

Annotaciones. l. B.

Bebel *adamātū* penultima correpta; peritius Colchis flagrantes adamantina sub iuga thauros. **Horatius** primo carminū. Quis matrem tunica tecum adamantina etc.

Nam, Epithome huius mel. pe. p. dicitur abbreviatio, ab epi quod est super et thomos quod est sectio vel diuisio in plogo biblie.

Bebel, Epitome *επιτομή* vel epitoma, et euli scribitur; corrumpit penultimamque per omicron, i. o. pui et breue scribitur. Et latine interpretatur breuiarium vel abbreviatio. Et dicitur a tome quod est sectio vel incisio. **Tomon** enim greci appellat periculis librorum abscessas etc.

Nam, Epithalamium ab epi quod est super et thalamus quod est camera

Bebel, Epithalamion dicitur carmen nuptiale; et sacer hymnus qui in sponsalibus viri et vxoris canebatur. Et licet non reprehendam metraci interpretationem in hoc male dicit, thalamus quod est camera, aliud enim thalamus per th aspiratum; aliud camera. **Thalamus** est coniugis vtriusque cubiculum. **Camera** autem est testudo et lacunar pars superior cubiculi, non totum cubiculum.

Nam, hec energia pe. p. dicitur interior operatio siue labor ab en quod est in et erge quod est operatio siue labor, in plogo biblie.

Bebel, verum est energia penultima perducitur, quod est diphthongum scribitur, sed potest dicitur ab energo greco verbo quod est ago et operor, **Tulli** lib. i. academicarum questionum sita interpretatur, **energia** an grece, latine dici perspicuitate aut euidetia. Et antilianus, li. viii. institutionum oratoriarum, eodem quasi modo. **Eschines** etiam nomen clarissimi oratoris media est perducta non cor, ut dicitur mame.

Nam, apocryphus dicitur ab apo quod est deus et cryphos secretum in plogo.

Bebel, apocryphus *αποκρυφος* cum greco in penultima. **Biblie**, dici potest absconditus vel abditus, et componitur ab apo prepositioe que rem exaggerat et crypto, i. abscondo; vnde opera dicuntur apocrypha; hec est abscondita; hec est dubia et non recepta.

Nam, hec heremus *ερημος* et *ερημιος* media correpta est deus.

Bebel, hec eremus dicitur; et media perducitur in plogo biblie ducta, ut diximus in hymno, inuentor etc.

Nam, hic et hec geometra tres, dicitur mensurator terre; hic geometer tres vtriusque secundum versus eorum penultimam potest dici composita que quod est terra; et metior in eis quod perducitur prima et non a metros quod est mensura quod prima corrumpit, vnde versus. **Dramaticus** rhetor

geometer pictor aliptes in prologo biblicae

Heb. geometria dicitur quasi geas. i. terre et metros mensura; quasi mensuratio terre; inde geometra dicitur mensurator terre non autem dicitur a metior metiri; et penultima enim non produci; ut hic dicitur; corripitur; unde legitur debet carmine Iuvenalis satyra. in Grammatica rhesus; unde geometra pictor aliptes non geometres vel geometer; geometra enim primo et secunda syllaba non possunt breuiari; cum prima per eum diphthongum scribatur; secunda cum o longa; multa igitur inconuenientia sequerentur; legas igitur geometra pe. breui non longa. sed quod hic allegatur versus; intelligit abusione et corruptela imperitorum.

Item. hec arithmetica ab ares quod est fortius et richimos quod est numerus antiqui dicebant arithmetica pe. semper cor.

Heb. Arithmetica dicendum est non arismetica. Et dicitur ab arithmos. i. numerus; quod est scia de numeratione; non autem dicitur arismetica ab ares. i. fortius. Arete fortius dicitur non ares; Are autem areos/mars; dicitur de areopagus; quasi areos; est martis/pagos. i. villa. ut dicitur diuinus hieronymus in interpretationibus hebraicis; non autem ab ares; quod est virtus; sicut interpretatur mame. in alio loco.

Item. h. cento omnis est pinctus siue pinctatio; virgiliocento est copulatio facta de versibus virgili; sic etiam homerocentones et.

Heb. Cento fit ex diuersorum colorum panis vel lanis in unum pinctis; Et autem poeta arguitur in suo centone ita dicit; Cento quid sit ipse absoluat; variis de locis sensibusque diuersis quedam carminis structura solidatur in unum versus; ut coeant aut celsi duorant vnus et sequis cum medio; nam duos iunctim locare ceptum est et inde virgiliocentones et. Et tamen de prologo bibliorum; nunc sequuntur sine ordine; alia vocabula.

Item. Barrabas media correpta per duplex r et simplex b.

Heb. Contrario modo scribitur simplici et duplici b. et media producit; unde sedule; Tunc coluere bahal; tunc elegere barabbā. Nam ut dicit hieronymus in hebraicis nominibus; syri est vocabulum; et valet tamen quoniam apud nos; fili; patris; et bar; non apud illos est fili; et abba pater.

Item. Mutuo vult dante sed mutuo accipientem.

Heb. Mutuo et mutuo idem dicitur; patet dicitur patet; lib. viii. de significatione verborum et; verum esse; patet seneca epistola. lxxxi.

Annotationes **l** **3**

dicens, quāto hilarior est qui soluit quā qui mutuat, id est mutuum accipit.

Nam. Lictores sunt ij q̄ dānatos scōm legē occidebant; vel ad mādātū indicis puniebāt; & d̄r lictor q̄si legis ictor. Et in alio loco lictor etiā dicitur leccator a lingo; ezechielis xxxix.

Beb. lictor nō d̄r q̄si legis ictor; sed a ligādo, vt dicit valgius ruffus; & aulus gellius lib. xi. c. iij. lictores igitur ministri sunt magistratū, qd̄ cū magistrat⁹ populi romani, virgis quēpiā verberari iussissent; cura ei⁹ et man⁹ ligari vinciriq; a viatore; esse lictore solita sint; hos vulg⁹ indoctū apud nos p̄cones vocat. Sed tyro tullius M. ciceronis libert⁹, lictore vel a lino veltio dictū scripsit; litio em̄ trāsuerfo, qd̄ linū appellatur. qui magistratib⁹ in quib⁹ ministrabāt cincti erant. Plutarchus vt grecus, a greco verbo deriuari contēdit; sed hęc iā dicta nō displicent. q̄ autem māmetrac⁹ addidit; lictor d̄r leccator; non est latin⁹ sed sarmata et barbarus; nemo enim vnq; latinus dixit leccator; nec ruffianus.

Nam. Pretor oris, media correpta est p̄positus ciuitatis.
Beb. Pretor⁹ pducit nō corripit mediā. Iuuenalis satyra prima, nobiscū da p̄tori deinde tribuno. Et idē in octa. va; nec dubitat celsi p̄toris vedere ludis; & p̄tores dicti sūt oēs qui p̄sunt exercitui; vt dicit asconius pedianus. Et sic dicti q̄ p̄irēt & ante irent iure in exercitu; vt dicit varro.

Nāme. Hęc zizania oz. p. n. pe. cor. sed zizania g. f. g. pe. pducit vñ p̄sus. Sin zizania sed plu. zizania dicas.

Beb. Hęc zizania se. g. & hoc zizaniū n. g. & singularis etiam numeri; declinari potest. Hieronym⁹ zizaniū mixtū est tritico; sed penultima breuis est vtrobicq; nec vera est stultissima illa differentia quantitatis syllabarū zc.

Nam. Inedia. i. penuria. & Job. xvij. inedia. i. paupertas.

Beb. video apud plerosq; n̄fos, inediā accipi p̄ paupertate; s; male, inedia em̄ nihil aliud est; q̄ abstinētia cibi; vnde siue quis diues fuerit siue paup̄dum abstinuerit a cibo, inediā dicitur pati; Hieronym⁹ in eplā ad Marcellā, de laudib⁹ asellē; ieiuniū p̄ ludo habuit; inediā p̄ refectiōe. Et idē de vita monachorū, bidui triduiq; inediā sustinētes; vnde plin⁹ naturalis hystorie. lib. xi.

Innotatōes **H** **B** CXXXII

scribit, q̄ Inedia añ diē septimū/nō est homini letalis: idē au-
tor est plerōsq; durasse vltra, xi. diē. Et Albertus magn⁹ libro
de aiialib⁹ s. viij. feminā fuisse, que sine cibo dies interdū. xx. in-
terdū. xxx. durabat. virū q̄s melancholicū ydē se vidisse testat.
qui inedia, h̄ est cibi abstinētia, septem vixerit septimanas: alter
nis añ dieb⁹ gustū aq̄ limpide exorbentēz p̄terea nihil.

Nam. Annona media p̄fecta est ⁊ alimonia. eisdre. viij.

Verb. Annona ab anno deducit, sed nō est simpliciter esca, vt
hic dicit, sed annona dicit puentus frugū vni⁹s anni zc.

Nam. lithostratos a lithos quod est lapis, et stratos quod
est variatio.

Verb. Lithostratos λιθοστρωτος in penultia, nō cū a, s; o lon-
go scribit, ⁊ enūciari debet, scribit em̄ p̄ omega, h̄ est o longū, sed
iuxta grecū accentū, sicū greca maneat dictio ante penultia acui-
ta est p̄nuncianda, sicut etiā energia, ⁊ parasitos. Et dicit pau-
mētū lapidib⁹ stratū. Et cōponit a lithos qd̄ est lapis, ⁊ strotos
id est stratus, nec dicas lithostratos, vt barbari faciūtz c̄.

Nam. Apocalypsis dicit ab apo qd̄ est re. ⁊ calypsis. i. vela-
tio. inde apocalypsis.

Verb. αποκαλυψις Apocalypsis in penultia cū y greco scribit,
Et cōponit ab apo qd̄ est re ⁊ calypso quod est velo. opio. vel te-
go. nō calypsis. inde apocalypsis dicit reuelatio, ⁊ liber reuelati-
onū. ⁊ habet accentū in ante penultia.

Nam. poderis media correpta ⁊ d̄ a pos p̄ dos qd̄ est pes.

Verb. poderis ποδερης media lōga q̄nō b̄ cui⁹: vt licz̄ intue-
ri i grec̄ lris, p̄ ita em̄ qd̄ in e longū p̄uertit apud latinos scribi-
tur: ⁊ est vestis feste Hieronymo ad fabiolā) talaris, h̄ est vsq;
ad pedes p̄tingens. qua vtunt sacerdotes p̄ camisia in diuinis
vt barbare loquar. Est em̄ camisia barbarū nomē ⁊ vulgare vt
in eodē loco Hieronym⁹ dicit.

Nam. Misero: aris deponēs est ⁊ transitiv⁹ ⁊ ad deū perti-
net, sed misero: eris ad hominē spectat cū dativ⁹: In hymno.
Ecce iam noctis.

Verb. Seruus primo eneidos dicit, idē est misero: ⁊ misero:
sed alter⁹ scz̄ misero: regit accusatiuū. virgili⁹ miserata dolores.
alter⁹ misero: gen. nota, hic dixisse seruū: misero: regit gen. et

Annotationes **B**

grece etiā dñm, sed nō nisi raro: q̄ aut regat gñm, plurima sūt ex
 exēplā dido virgiliana in q̄rtodicit, miserere sororis. Et plaut⁹
 in captiuis, nemīs miserer, certū est, plura alia: sic multo ab-
 surdior est differētia inter illa duo vba quā dat, māmē, nā q̄tra
 die legim⁹ misereri mei de⁹: vbi misereri est, non ad hoīem, s; ad
 deū. Itē miseror nō est tm̄ ad deū, s; ad hoīes. Virgil⁹ in enei-
 nec min⁹ enecas casu p̄cussus iniq; p̄sequit lachrymās z est mi-
 serat⁹ euntē festus tm̄ illā ponit differētia inter miseror z misere-
 or, vt miseret⁹ q̄ q̄rat aliena incōmoda, miserat⁹ aut a miseres-
 or, q̄ miset⁹ s̄bleuet⁹; noni⁹ aliā; s; hęc differētia p̄fundit apud
 Nam. Parap̄ a par z absida q̄si parib⁹ ab idoneos zc.

Beb. Q̄s fruola z iēpta iterp̄tatio. p̄mo dicēdū ē nō popis
 paropsis nō p̄opsis Et cōponit a para. i. ad z opson, i. cibū, te-
 ste nestore dionysio, macinello, z georgio merula. Et est p̄rie pa-
 rop̄sis iur⁹ gen⁹ auctorib⁹ pollucez eustachio; q̄s etiā sic i enā
 gellio p̄ repositoio obsonioz ap̄ idoneos tam grecos q̄ lati:

Nam. Parasitis. i. leccatorib⁹, a para q̄d est in (nos legat⁹
 p̄ta et situs venter. in legenda agnetis.

Beb. Leccator nō est latinū. Et parasit⁹ τραπεζιτης d̄r q̄ mē-
 sas diuini sequit⁹ cibic⁹ gr̄a oīa laudat toleratq;. Et d̄r a para
 id est ad z siton cib⁹: sitos v̄o frumētū est, nō v̄eter; vt ille d̄r: su-
 it aut hoc nomē primū in honore: vt pote qui sacro ministerio
 addictus esset. zc.

Nam. Pluraliter hęc anaglyfa oz dicunt sup̄ eminentes pi-
 cturē pe. semp̄ pro. ab ana q̄d est sup̄ z glyfen quod est sculpere.
 Itē anaglyfa dicunt vasa sup̄ius sculpta. iij. regum. vi.

Beb. Anaglyphon, v̄l ap̄d nos anaglyphū, in singulari d̄r: et
 anaglypha in plurali, scribit cū v̄ greco in penultiā ph, nō s̄vt
 vulgo putat. Et anaglypha nil aliō f̄cāt nisi sup̄ius sculpta ab
 ana desup̄ indicat: z glypro. i. sculpo: nō glyfen, vt hic dicit.

Nam. mausoleo pe. p. i. sepulchro n. g. in plogo sup̄ abdiā.
Beb. hęc est frigidū scula expositio: vñ em̄ est q̄ mausoleus
 d̄r sepulch⁹ id q̄d i primis necesse erat dicere, q̄uis p̄ciosa tm̄ z
 sūptuosa q̄le fuit mausoli regi sepulchra: dicant⁹ mausolea. Cō-
 sule igit⁹ p̄ter ceteros d̄ inū hieronymū, q̄ graf̄ bice rem explicat

pera iouinianū lib. i. ca. xxvij. dices. *Arthemisia* q̄z vxor maus
soli in signis pudiciē fuisse phibet: q̄ cum esset regina carigiet
nobilū poetaz atqz historicorū laudibz p̄dicē h̄ vel maxime
eferet. q̄ defunctū maritū sic semp̄ amauit: vt viuū: z mire ma
gnitudinis ac pulchritudinis extruxit sepulchzū tantū vt vs
q̄ hodie oīa sepulchra p̄ciosa ex noīe ei / mausolea nuncupent:
vñ z p̄p̄t̄ dic. Et mausolei diues fortuna sepulchzū et alij.

Nam. *Hic* tragelaphus pe. cor. ē hircocerus a tracos qd̄
est hircus et laphus. i. ceruus: de utro. xiiij.

Beh. *tragelaph* r̄ca r̄ca r̄ca accentu accuto in antepenul
tima. nō est hircoceru: sed aīal hircō et ceruo file. vel vt plinius
dicit in. viij. naturalis h̄ species est ceruus: barba tū z arimorum
villo ab alijs dīstans: nec alibi q̄z iuxta phasim annē nascens.
Et est cōpositū *extragos*. i. hircus: z *elaphos*. i. ceruus.

Nam. in *lechito* me. pro. hic *lechitus* ti. est vas amplū de au
richalco. in. Regum. xxij.

Beh. *λεχυρος* *lechyth* scribit cū ceruili / y grecoz th aspirat
to. Et est ge. se. nō m. testis est aristophanes i plutoez ioannes
craston. Et cicero lib. vi. eplaz ad atticū: nosti illas *lechyth* zc.
Itē *lechyth* corripit mediā nō p̄ducit: vt tradit h̄ noster: z alexan
der gall. test̄ est homer⁹ *odisse* lib. viij. vt allegat castronus z
alij: *lechyth* aut̄ grece. vas oleariū latine d̄z. nō vas de aurichal
co. *Diu* cyprian⁹: *lechythō* interpret̄ est *capsacc*: apule⁹. lib. ij.
Aoridoz: ampullā oleariā appellat: quā grece dicim⁹ *lechythō*.

Nam. apophereta pe. p. vasa a ferēdo poma vel aliō dicta ab
apo qd̄ est a z fero fers: in legēda vitalis z agricole.

Beh. *Apophereta* p̄ ph̄ nō f in sc̄da syllaba. vsurpauit fuctoz
nius trāquill⁹ p̄ munerib⁹: q̄ ab impatore ciuib⁹ remittebātur.
Sūt igit̄ *apophereta* nō vasa. vt h̄ dicit: s; mūera saturnalia z
p̄ue illa: q̄ p̄ renijs remittūt: q̄lia hodie a nr̄is dienatiuitatis
christi: vñ z marcial nonūsimū libz *apophereta* iscrisit: dicūt
aut̄ *apophereta* nō apo z fero s; ab *apopherin*: qd̄ est referre.

Nam. sabbatum dicit̄ tota septimana dies septimus z q̄li
bet dies septimanę: matthei. xxvij.

Beh. *sabbatū* vt dicit Lactancius lib. vij. ca. xiiij. in lingua
hebreorum a numero nomen accipit: est dies septimus: nam.

Annotationes B B

eorum lingua, ut aiunt, sabbate septem significat, sicut idem vult Justinus historicus libro xxxvi, qui scribit moysen ab egypto cum suis pulsum, sacra egyptiorum furto abstulisse: itaque damascena antiqua patria repeti testimonium sineum occupasse: in quo septem dierum ieiunio per desertam arabiam cum populo suo fatigatus: cum tandem venisset septimum dierum more generis sabbatum appellatum, in omne eum ieiunio sacrauit. Alii dicunt sabbatum hebraice: latine requies interpretari: eo quod deus requie uisisset in eo ab omnibus operibus suis etc.

Nam Perichelidas pe. cor. ornamentum brachiorum a parte posteriorum pedens: unde dicitur a peri quod est circum et chelis brachium, vel achelon quod est curuum, vel crus sine brachium, hec perichelis lidis antiqua scribebatur periscelida et *Esai. iii.*

Heb. Latini et eruditi dicunt periscelis: περὶ σκελῶν in doctissimum et barbarum perichelis, vel perichelida, quia non est ornamentum brachiorum, ut hic dicitur, sed crurum. Audi nostrum Hieronymum Ad fabulam periscela graeca nomen femoralia, vel brachiorum ad genua pertingentes dicunt, sic etiam porphyrio non pessimum grammaticus dicit, **periscelis** ornamentum est pedis circa crura, unde horatius in epistola ad scaevam nota refert meretricis acumina: sepe castella, sepe periscelis de etc. nec componit a chelis, id est brachium, sed a scelos, id est crus etc.

Nam Scenophegia pe. cor. id est festum tabernaculorum, a scenos vel scenon quod est umbra et fagina quod est comedere quia comedebatur sub salicibus. *Joannis. vii.*

Heb. σκηνοπηγία Scenophegia dicitur graeci: Latini aspiratio ne addiderunt, dicitur scenophegia est n. ge. Est et illa celebritas hebreorum quam sub tentoriis in solitudine celebrant libati per moysen de seruitute egyptiaca. Dicitur itaque a scenos quod est habitatio et tabernaculum: et pegnami graeco sibi, quod est figo vel aglutino: quia est celebritas illa, qua figebantur sua tentoria et tabernacula.

Nam Paranymphe id est nuptiarum procurator sine custos sponsae a pa quod est iunctura et nymphe quod est a qua sepe sponsa utitur.

Heb. Paranymphe cum graeco in penultima: est ille qui ab ecclesiasticis viris pueris dicitur a veteribus autem auspex: nam quia antiqua pro nuptiis celebrandis auspiciu capere solebant: qui perat huius rei parte viri **panymphe**, a pascis **auspex** dicebatur: ut lucanus in scodo. *L. 6.* tenta est auspice bruto. Et ut auspex pro parte viri, sic et **puuba** pro

Annotationes in B CXXXV

pre mulier; adhibeat. itaq; cū apud christianos auspicia minie capent; adhibent sacerdotes, q̄ z p̄nubi iā vocant; d̄r aut̄ para- nymph? a pa. z nymphē, qd̄ est sponsa: mame, delirameta dicit.

Nam. Hic arrabo onis d̄r: pign?, ab arrabon qd̄ est pign? grece; pducit mediā in rect; z penultimā in obliq;. Un̄ vsus pars arrabo venit p̄ci; dū res bona venit. Benelis. xxxvii.

Beh. Nestor dyonisi? p̄cipit scribi arrhabo p̄ultimū r̄aspira- tiū. n̄ varro de lingua latina, arrhabo sic dicta vt reliquū, red- dat; nō est aut̄ idē arrhabo z pign?, vt h̄ dic; sed diu? Hierony- mus sup̄ epla ad ephesios hāc ponit differentiā. Arrhabo, tenu- ro. w. ein. i. off. Arrhabo future emptiōi q̄si qd̄ā testimonium z obligamētū dat; pign? vo p̄ mutua pecunia opponit; nō nulli gra dicit. Arrhabo aut̄ nō pduc̄ mediā; s; i obliq; penultimā

Nam. Stadiū a stado: octava ps miliar; .ij. machab. xii. **Beh.** Stadiop Stadiū nō d̄r a stado: grecū em̄ vocabulū q̄ qd̄ iuxta fūiū nō patit latinā etymologiā: latine curriculū trāssert; est etiā loc? in q̄ equi boies v̄e currūt; z certāt athletę dicitū amor nō orozooth est a statiōe; q; hercules eo spatio vno spū confecto stetit. Inde stadiodrami dicitur sunt q̄ in stadio cursu certāt. vel stadiodramas loc? est cursus illi? z exercitatiois.

Nam. Apocrisari; .i. legati z secretari;: apocrisarius est the- saurarius legatus secretarius cancellarius; auriculari? in legen- da martini pape.

Beh. Apocrisari? cū i latio i sc̄da sillaba dicit̄ p̄t a nob r̄nsal? nā p̄ficiat̄ ab apokrinomai qd̄ ē r̄n deo; z apocrif r̄nsūm fecit; p̄t igit̄ dic; legat; a r̄n dēdo; nō aut̄ p̄t dic; secretari?, vt auriculari? vt h̄ dic; nā crysis vt fecit absco ditū scribit̄ p̄ y grecū nō i latinū vt h̄ nec itē p̄t dici thesaurari?; q̄si descenderet a chry- sos qd̄ est aur; q; tūc sic esset scribendū apochrysarū p̄ ch asp̄i- ratū z y grecū. Et vt aliqui finia dicit̄ laurētū valla in antonium raudētem; apocrisari? nō aliter apud grecos est nitidū vocabu- lum q̄ apud nos ambasiatores, qd̄ nemo nisi barbarus dicit.

Nam. Cataclismus a catha qd̄ est vniuersale vela p̄z chys- ma qd̄ est pars q̄si oēs partes. ecclesiast. xxxij.

Beh. Q̄s futilis z puexilis interpretatio, κατακλυσις cata- clysm? cū y greco in penultiā: latine dicit̄ diluuiū, et inuidatio. a
y iij

Annotaciones. l. B.

^{para}
para & **clysinos**/qđ est lotio & inundatio, vel **clizo** gręco, verb o/id est alluo: inundo demergo.

Quam, **rumphea** me, cor, id est gladius sine spata.

Beb. **ρουφοιix rhōphea** scribēdū est i penultia cū ae dyp-
 pthogorq̄ ppter nō corrupisq̄ pducit mediā: Valer⁹ tū flacc⁹ p-
 ter naturā dypthōgi illā corrupit: cū ait li. vi. argonau: eaq̄ nec
 ferro breuior nec rhōphea ligno. Et scribit i principio cū rh. aspi

Quā. **Prasin⁹** me, p nā bazarin gręce dō: viride latie. Crato:

Beb. **Prasin⁹** p l. scribendū est nō p r. vt h: & media breuis
 nō pducta: vñ marcial: de nra prasina sinthelis empta toga.

Quam, **Lynomia** pe, cor, i. muscam caninā: psalmo. lxxvii.

Beb. scribēdū est **κν ρουλιix Linomyia** in añ penltia cū y/z
 penultia i latino: vt videre licet intueti gręci vocabulariū: & dō
 latine musca canina: sed vt dicit Hieronym⁹ in epla ad suniam &
 frerelā in psalmo nō debet legi Linomyia. i. musca canina: vt
 latini interpretati sūt: sed iuxta hebraicā intelligentiā p dyp: thō
 gon debet scribi o: vt sit **coenomīa**, i. omne genus muscar.

Quam, **Altilium** id est auū nutritar in domo quasi alitilis
 um, vt sunt caupones et auce.

Beb. **Altilia** nō significāt tāntū aues saginatasq̄ q̄cunq̄ ani-
 malia q̄ saginant⁹ vel i domo vel in villis vel viuarijs: id pulchre
 tradit Anto. mācinell⁹ in trib⁹ s⁹ sib⁹. **Altile** opulentū signat vel
 pingue ab alendo. **Altilia** appellāt aīalia q̄ sed alunt. **Altilis** vt
 piscis: vel auis: q̄ drupes/aper/vrsus. Adde q̄ **auca** latinū nō ē,
 sed **anser**: cōprehēdit vtrūq̄ sexū, vt pbauim⁹ in cōmētarijs de
 abulicōe. Adde q̄ **augustin⁹** in sua grāmatica/anser epicoenum
 tradit, vt comprehendat vtrūq̄ sexum sub vno genere.

Quam, **Polictores** penul, producta/dicuntur humatores si
 ue sepultores cadauerum, a pol, quod est pluralitas/z lictor, qđ
 est apparitor.

Beb. nihil potest ineptius tradit⁹ illud falsum et puerile in
 terpretamentum: dicendum est enim **pollinctor** per n. non pol-
 lictor. **pollinctores** sunt qui morientium cadauera curabant et
 vngebant: non illi qui sepeliebant. Dicuntur autem **pollincto-
 res** vt vult fulgentius placia des) quasi pollinctorum vinctores:
 id est cadauerum curatores: vel venit a **pollincere** verbo quod

Annotationes in B CXXXVI

est curare vngereq; cadauera: Plantus, sicut pollinctor dixit qui eum pollinerat: vnde pollinctum funus dictum/a pollinctoribus vinctum, non autem dicitur a polz lictor, quo nihil potest inepius tradi. Sandapilarum autem dicuntur sepultores cadaverum, portitores q; sandapilarum. Sandapila enim est feretrum mortuorum quo cadauera plebeiorum portabantur. Ite n vespillon quasi pro eodem accipi possunt zc.

Nam	Theodorus	qd commun est vtriq; penulti.	Dorotheus	qd potius conuenit penultima producta
	Thessalonica		Diogenes	
	Sidonius		Precor precocis	
	Heliodorus		Lilicinus	
	Laracter		Diacinthinus	
	Luter		Podagra	

Bebeli? Cogessi h quedā noia studēs breuitatiq; hinc inde sparsim suo loco dic māne, esse vel pducta vel correpta in penultima, scdm q; h signant. At sic habetote lectores vt oia ea que h pducit corrīpant. Et q; posuit esse correpta/pducāt. Et primo de his q; male corrīpuit. Nā primo theodor? z heliodorus: vā cōposita a dozon greco qd est donū, z scribit p o longū, pducit do, vñ Iuuenal satyra sexta, thosoris tm dāno rapit heli odor? Marcial pierios vatis theodori flāma penates: sidonis pducit nō corrīpit, vñ Virgil? nemini sidona venire. Chara ceteris, cū ch aspirato in principio/in obliq; pducit penultima; q; pita, h ē e lōgū scribit. Eodē mō luter. Podagra ex natura mediā syllabā breuē habet Marcial, litizat z podagra diodorus flacce laborat. Thessalonica ciuitas pducit nō corrīpit penultima i, vñ claudian? Thessalonica tuos sensu dolor heret in alto. Dorothe? z alia cōposita a theos corrīpiunt penultima vt dorothea timothe? vñ fortunat? eps; z cū timotheo viuere cura meo. Diogenes penultima breui legassicut omnia, cōposita a genos quod apud nos genus designat, vt diogenes: Antigenes hermogenes zc. precor precocis penultima breui. Ande calphurnius egloga secunda, insita precocibus sur repte

Annotations. H. B.

re peresica prunis. Hiacynthinus penultima brevis est: unde per h^o: h aliq^s cui circa est humeros hiacynthina lena. Itē alius cinus penultima brevis, vt in multis locis videri datur zc.

Itē. Stuprum est violatio virginis.

Itē. Stuprum etiā ad alia se extendit, vnde modestin^o. ff. ad legē in. de adul. zitu. Stuprum in vidua vel ygine vel puero committit. Dicit itē stuprum in mulierib^o: vt cicero scdo de finibus bonoz: stuprata p vim lucretia a regi filioz quintilian^o in de cla. vt: marito dicit appellatā se stupro a priuigno zc.

Itē. Citropes h^o idis est vas habēs pedes infer^o: a citra z pes pedis q^{si} citra superiorē partē habēs pedes et cor. me.

Itē. χυτροποδες Chytropedes cū ch aspirato z y greco scribit^o, et sunt olle cū pedib^o, a chytreus que est olla z ποδες, i. pes z producit mediā, sed penultimā corripit zc. Nō credas autem me reprehendere auctore in orthographia cū forsan ipse bene scripserit, admonēdos tamē lectores, ne cum vulgo errent duxi.

Habes h^o lector q^{si} tibi placitura spero, plura suo tpe addam, sūt em̄ adhuc multe z frigide interptiones illius opusculi. Sz plura scripturū impediuūt chalcographoz festinantia zc.

Vale ex thūbingen. Anno dñi. M. LXXX. vi.